

CENTRAL KRISLEDNINGSPLAN FÖR ESLÖVS KOMMUN

ESLÖVS
KOMMUN

Antagen 2023-12-05

Diarienummer KS 2023/685

Dokumentansvarig beredskapsfunktionen, Kommunledningskontoret

Antagen av kommunstyrelsen

Revideras senast 2026-12-31

1. Inledning	4
1.1. Planens övergripande syfte och mål	4
1.2. Lagstiftning	4
2. Vad är en kris?	5
2.1. Principer för krishantering	5
2.2. Vad är det som ska skyddas?	6
3. Central krisledning i Eslövs kommun	7
3.1. Syfte och mål med central krisledning i Eslöv	7
3.2. Central krisledning i tre krislägesnivåer	8
Krisläge nivå 1	8
Krisläge nivå 2	9
Krisläge nivå 3 – extraordinär händelse	9
3.3. Övergripande organisation för den centrala krisledningen	10
Anpassat ledningsstöd/verksamhetsstöd för krisläge nivå 1	11
Stöd- och samordningsgrupp	11
Förstärkt ledningsstöd/verksamhetsstöd för krisläge nivå 2	12
Krisstaben	12
Styrgruppen	13
Krisledningsnämnden krisläge nivå 3, extraordinär händelse	14
Centrala krisstödet	15
3.4 Samverkan med externa aktörer	15
3.5 Aktivering av central krisledning	16
3.6 Ledningslokal och tekniska ledningssystem/utrustning	17
3.7 Avslut av den centrala krisledningen	18
3.8 Utvärdering efter en oönskad händelse	18
4. Relaterade dokument	19
5. Viktiga begrepp	20

1. INLEDNING

En samhällsstörning är ett samlingsbegrepp som innefattar alla de händelser och företeelser som hotar eller skadar det som är skyddsvärt i vårt samhälle. Det kan vara olyckor och kriser som kommer plötsligt och som ganska snabbt går över. Men det kan också vara en kris med en mer långsam och utdragen händelseutveckling, såsom exempelvis en pandemi.

En kris eller samhällsstörning inträffar alltid i en kommun men mycket sällan är det bara den kommunala organisationen som drabbas. När det inträffar en oönskad händelse behöver därför varje kommun arbeta gemensamt med andra aktörer både inom och utom den egna organisationen. Genom samverkan och ledning kan arbetet samordnas. På så sätt kan samhällets resurser användas effektivt och hjälpbehoven tillgodoses i högre utsträckning.

1.1. Planens övergripande syfte och mål

Det övergripande syftet med varje kommuns krisledningsplan är att säkerställa att alla landets kommuner har en god hanteringsförmåga i händelse av en kris eller ett hot om kris. En krisledningsplan är tänkt att aktiveras vid oväntade händelser som hotar grundläggande värden och som utsätter kommunens verksamhet för en sådan påfrestning att den inte kan bedrivas med normala resurser och organisation. Målet vid en aktivering är att genom samordning och ledning av kommunövergripande insatser begränsa konsekvenserna inom kommunens ansvarsområde.

Planen ska bland annat innehålla hur den centrala krisledningen ska bemannas, vilka resurser som ska tillsättas, ansvarsförhållanden i en kris och hur samverkan med andra aktörer ska gå till.

Central krisledningsplan för Eslövs kommun är ett styrdokument som reglerar kommunens kommunövergripande krishantering. Krishanteringen är den operativa insatsen och en viktig del i Eslövs kommuns totala arbete kring krisberedskap.

1.2. Lagstiftning och omfattning

Enligt lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH), ska samtliga kommuner i landet ha en plan för hur de ska hantera extraordinära händelser.

Denna krisledningsplan för Eslövs kommun omfattar hanteringen av en kris/samhällsstörning i tre steg; krisläge nivå 1 störning, krisläge nivå 2 allvarlig händelse och krisläge nivå 3 extraordinär händelse.

Krisledningsplanen gäller även vid höjd beredskap. Regeringen kan besluta om höjd beredskap (skärpt eller högsta beredskap) då Sverige är i krig eller krigsfara. Bestämmelser om höjd beredskap regleras i Regeringsformens kapitel 15.

2. VAD ÅR EN KRIS?

Det finns många olika begrepp som beskriver en händelse utöver det vanliga; kris, samhällsstörning eller önskad händelse. Oavsett benämning kräver en kris alltid en särskild hantering, ofta i form av en anpassad organisation.

En kris avser en händelse som i regel drabbar stora delar av samhället och därmed också många människor på samma gång. Men det kan också vara en önskad händelse som hotar grundläggande värden och funktioner i vårt samhälle. En kris är därmed ett tillstånd som inte kan hanteras med normala resurser och normal organisation. En kris är nästan alltid oväntad och utanför det vanliga och vardagliga.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) talar ofta om samhällsstörningar som ett gemensamt uttryck för alla delar i hotskalan, det vill säga olyckor, kriser och krig. Gemensamt för de olika samhällsstörningarna är att de hotar eller ger skadeverkningar på det som ska skyddas i samhället.

2.1. Principer för krishantering

Enligt principerna för svensk krishantering flyttas inte ansvaret vid en kris, utan den som har ansvaret för verksamheten i normala förhållanden har det även i en kris. En kris ska, så långt det är möjligt, hanteras på samma sätt som i vardagen.

I enlighet med de tre grundprinciperna för samhällsskydd och beredskap ska därmed en kris inom Eslövs kommuns organisation, så långt det är möjligt, hanteras av respektive förvaltning, bolag eller förbund som drabbas.

De tre grundprinciperna för krishantering i Sverige

Ansvarsprincipen – innebär att den som har ansvar för en verksamhet under normala förhållanden har motsvarande ansvar vid en kris. Detta inkluderar att vidta de åtgärder som krävs för att skapa en god krishanteringsförmåga, både internt och i samverkan med andra aktörer. Ansvarsprincipen innebär också ett ansvar för varje aktör att samverka med andra.

Närhetsprincipen – innebär att en kris ska, så långt det är möjligt, hanteras där den inträffar och av dem som är närmast berörda och ansvariga.

Likhetsprincipen – innebär att organisationen som hanterar krisen, så långt det är möjligt, ska efterlikna en ordinarie organisation. Organisationen ska därför också sträva efter att så fort som möjligt kunna återgå till normal verksamhet.

Geografiskt områdesansvar

Det svenska krisberedskapssystemet bygger på principen om det geografiska ansvaret. Detta innebär att Eslövs kommun har ett övergripande områdesansvar inom kommunens geografiska område. Kommunen ska verka för samordning av de åtgärder som vidtas för att begränsa konsekvenserna av en kris.

Ansvaret innebär att varje nämnd har ett ansvar för sina respektive verksamhetsområden, inklusive samverkan och samordning. Ansvaret kan omfatta insatser både före, under och efter en kris.

2.2. Vad är det som ska skyddas?

Utifrån de mål som riksdagen och regeringen har formulerat för den svenska krisberedskapen har MSB definierat fem olika områden som i första hand ska skyddas i en kris eller oönskad händelse. De fem skyddsvärdena är i grunden likvärdiga och ska inte viktas sinsemellan, men utifrån situationen kan de behöva prioriteras olika.

Dessa fem skyddsvärden spänner över olika delar av samhället:

- **Människors liv och hälsa** – fysisk och psykisk hälsa hos dem som drabbas direkt eller indirekt av en händelse.
- **Samhällets funktionalitet** – funktionalitet och kontinuitet i det som direkt eller indirekt starkt påverkar samhällsviktig verksamhet och därmed får konsekvenser för människor, företag och andra organisationer.
- **Demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter** – människors tilltro till demokratin och rättsstaten.
- **Miljö och ekonomiska värden** – miljön i form av mark, vatten och fysisk miljö, biologisk mångfald, värdefulla natur- och kulturmiljöer samt annat kulturarv i form av fast och lös egendom.
- **Nationell suveränitet** – kontroll över nationens territorium och över de politiska beslutsprocesserna i landet samt säkrande av nationens försörjning med förnödenheter.

Inom svensk krisberedskap talas det också ofta om samhällsviktig verksamhet. Detta begrepp avser en sådan verksamhet, tjänst eller infrastruktur i samhället som upprätthåller eller säkerställer samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet.

Exempel på en samhällsviktig verksamhet i en kommun kan vara äldreomsorg och/eller elförsörjning. Dessa verksamheter bedrivs i många fall av offentliga aktörer såsom just kommunerna men också av ett stort antal privata.

Eslövs kommuns uppgift är att tillsammans med övriga krisberedskapsaktörer, både lokalt och regionalt, värna om samhällets skyddsvärden och i förlängningen också den samhällsviktiga verksamhet som bedrivs inom kommunens geografiska område.

3. CENTRAL KRISLEDNING I ESLÖVS KOMMUN

En kris/samhällsstörning innebär alltid en sådan påfrestning på en förvaltning eller en enskild verksamhet att den ordinarie organisationen behöver anpassas och stärkas med riktat stöd och samordning.

Genom att aktivera den centrala krisledningen i dess olika krislägesnivåer kan förvaltningens eller verksamhetens förmåga att hantera den uppkomna krisen stärkas. Behovet och omfattningen av stöd och samordning av en central organisation är beroende av den specifika händelsens karaktär.

3.1. Syfte och mål med central krisledning i Eslöv

När kommunen behöver aktivera sin centrala krishantering är det viktigt att alla fokuserar sina insatser mot samma mål. Detta för att:

- minska konsekvenserna av inträffad händelse för medborgare och andra intressenter
- säkerställa driften av den kommunala verksamheten
- genom samordning fatta beslut om hur resurser ska fördelas och nyttjas för att hantera krisen
- ge medborgare och andra intressenter så goda förutsättningar som möjligt för att fatta egna beslut
- sprida snabb, korrekt och tydlig information
- samverka med interna och externa aktörer
- inriktning och samordning i hanteringen av den oönskade händelsen uppnås
- säkerställa förtroendet för Eslövs kommun.

3.2. Central krisledning i tre krislägesnivåer

Central krisledning i Eslöv ska ses som att en anpassad eller förstärkt stödorganisation vid en uppkommen kris. Kommunen kan därmed förstärka sina resurser där viktiga samhällsfunktioner kräver skyndsamma insatser och en effektiv samordning. Samordningen handlar om att hjälpa varandra där det finns behov.

Vid en kris, eller hot om kris, som kräver en central krishantering gör kommunen en bedömning av vilka behov som finns av stöd och samordning. Den bedömda krislägesnivån är avgörande för vilka funktioner i den centrala krisledningen som ska aktiveras. Eslövs kommun har tre händelsenivåer som kan aktiveras vid en kris: krisläge nivå 1 störning, krisläge nivå 2 allvarlig händelse och krisläge nivå 3 extraordinär händelse. Dessutom finns nivån höjd beredskap/krig.

Krisläge nivå 1 - anpassad organisation

Kris som huvudsakligen hanteras inom berörd förvaltnings krisledningsorganisation, men som kräver stöd och/eller samordning på central nivå.

En önskad händelse i krisläge nivå 1 störning är en händelse som i huvudsak drabbar en förvaltning och som i stor utsträckning kan hanteras inom den egna förvaltningens krisledningsorganisation. Hanteringen kan dock underlättas med ett riktat stöd och/eller en samordning från en central krisledning. Exempel på det kan vara samverkan med externa aktörer, såsom polismyndigheten och/eller räddningstjänsten. Ett annat exempel kan vara utökat stöd vid mediakontakt.

För att stötta den drabbade förvaltningen i krisläge nivå 1 aktiveras en stöd- och samordningsgrupp med deltagare ur den centrala krisstaben och/eller av enskilda funktioner som kan stötta den enskilda förvaltningen i krisen, exempelvis beredskapssamordnare och/eller kommunikatör.

En stöd- och samordningsgrupp i nivå 1 ska också kunna förutse om en kris är på väg att utvecklas till en krislägesnivå 2 eller 3, extraordinär händelse.

Stöd- och samordningsgruppen rapporterar direkt till kommundirektören.

Ansvar: Central krisledning, anpassad organisation med eventuellt stöd av nyckelpersoner i förvaltningarna.

Krisläge nivå 2 – förstärkt organisation

En allvarlig händelse är av akut karaktär. Den kräver att annan verksamhet tillfälligt läggs åt sidan och det krävs en kommunövergripande samordning. Det inträffade i en nivå 2 har betydelse för organisationens funktionalitet eller anseende i stort. Händelsen berör sannolikt flera nämnder.

En händelse i krislägesnivå 2 allvarlig händelse berör i de flesta fall flera förvaltningar samtidigt. I en sådan kris, enligt principerna för krishantering, ansvarar varje förvaltning för sin egen verksamhet i krisen men krisens omfattning gör också att det krävs ett förstärkt stöd och samordning på central nivå.

En kris i nivå 2 kan vara snabbt övergående men också pågå under en längre tid. I krisläge nivå 2 aktiveras både krisstaben och styrgruppen, vilken leds av kommundirektören. Krisstaben kan, förutom att den bemannas av övade och utbildade tjänsteman från den kommunala organisationen, också kompletteras med nyckelpersoner i organisationen med sådan kompetens som direkt kan kopplas till den särskilda händelsen.

Det inträffade i en nivå 2 har betydelse för organisationens funktionalitet eller anseende i stort. Det inträffade är av stor omfattning men inte av den digniteten att krisledningsnämnden behöver ta över beslutanderätten.

Ansvar: Central krisledning, förstärkt organisation med eventuellt stöd av nyckelpersoner i förvaltningarna.

Krisläge nivå 3 – krisledningsnämnd

Kris som drabbar stora delar av samhället, avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner samt kräver skyndsamma insatser av kommunen. En extraordinär händelse kan inte hanteras inom ramen för den berörda förvaltningens krisledningsorganisation och kräver stöd och/eller samordning på central nivå.

En händelse i krislägesnivå 3 beskrivs som en extraordinär händelse. En extraordinär händelse är en händelse som avviker från det normala och som ger en allvarlig störning, eller överhängande risk för en allvarlig störning, i viktiga samhällsfunktioner och som därmed kräver skyndsamma insatser av en organisation.

En extraordinär händelse bedöms inte kunna hanteras enbart inom ramen för berörda förvaltningars krisledningsorganisation eller den centrala krisledningen, utan kräver stöd och samordning även på politisk nivå. I en extraordinär händelse kan krisledningsnämnden, som är kommunens ledande politiska organ, fatta beslut om att ta över direkta beslut eller vissa delar av nämndernas ansvar.

Det är krisledningsnämndens ordförande som bedömer när en händelse är en krislägesnivå 3, extraordinär händelse. Nämnden tar då det yttersta ansvaret för krishanteringen och den tar även över berörda nämnders beslutsfattande som rör krisen.

Vid en extraordinär händelse fortsätter den centrala krisledningen, med krisstab och styrgrupp, det operativa och strategiska arbetet med krishanteringen i den särskilda händelsen. I Eslövs kommun utgör kommunstyrelsens arbetsutskott krisledningsnämnden vid en krislägesnivå 3, extraordinär händelse.

Exempel:

Exempel enligt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, på nivå 3, extraordinära händelser:

- den stora skogsbranden i Västmanland sommaren 2014
- de långvariga elavbrotten i Småland efter stormen Gudrun 2005
- flodvågskatastrofen i Sydostasien 2004
- översvämningarna i Arvika 2000
- branden i Göteborg 1998, då många ungdomar förolyckades och skadades.

Ansvar: Krisledningsnämnd tillika kommunstyrelsens arbetsutskott, central krisledning förstärkt organisation och berörda nämnder.

Höjd beredskap/krig

Regeringen ansvarar för nivån höjd beredskap/krig och det är därmed regeringen som också fattar beslut om höjd beredskap som kan vara antingen skärpt eller högsta beredskap. Vid skärpt beredskap ska verksamheterna förbereda sig för krigsorganisation, då ordinarie lagstiftning kvarstår. Vid högsta beredskap är totalförsvaret all den verksamhet som ska bedrivas. Kommunen ska följa regeringens inriktning och den kommunala organisationen ska bygga på krisläge nivå 2 allvarlig händelse.

Ansvar: Kommunstyrelsen, högsta beslutande organ för kommunen i totalförsvaret, central krisledning och berörda nämnder.

3.3. Organisation för den centrala krisledningen

Hur den centrala krisledningen ska organiseras vid en oönskad händelse/samhällsstörning kan kopplas till den krislägesnivå som den aktuella krisen bedöms befinna sig i. Viktigt är att vara öppen för att en kris kan eskalera och därmed kräva en ny bedömning gällande krislägesnivå. Motsatsen kan också bli aktuell, när en kris stabiliseras kan det gå att bedöma den i en lägre krislägesnivå.

Den centrala krisledningen består av:

- **Anpassat ledningsstöd/verksamhetsstöd för krisläge nivå 1**
Stöd- och samordningsgrupp
- **Förstärkt ledningsstöd/verksamhetsstöd för krisläge nivå 2**
Krisstaben
Styrgruppen
- **Krisledningsnämnden för krisläge nivå 3, extraordinär händelse**

Eskaleringstrappa för att beskriva händelsenivåerna vid samhällsstörning

Anpassat ledningsstöd/verksamhetsstöd för krisläge nivå 1

En händelse i krislägesnivå 1 är en allvarlig händelse inom en enskild förvaltning. Det operativa krisarbetet i förvaltningen leds av förvaltningschefen eller av den som förvaltningschefen utser.

Den drabbade förvaltningen kan dock vara i behov av en anpassat lednings- och verksamhetsstöd av den centrala krisledningen i form av en stöd- och samordningsgrupp. Det är kommundirektören som fattar beslut om en sådan grupp ska aktiveras.

Stöd- och samordningsgrupp

I en stöd- och samordningsgrupp ska i första hand tjänstepersoner ur kommunens ordinarie krisstab ingå. Eslövs kommuns krisstab utgörs av utbildade och övade tjänstepersoner från samtliga förvaltningar. Även tjänstepersoner utanför krisstaben, med särskild kompetens som är av vikt för hanteringen av den särskilda händelsen, kan vid behov ingå i stöd- och samordningsgruppen. Stöd- och samordningsgruppen kan bestå av få funktioner, såsom beredskapssamordnare och kommunikatörer, men också breddas utifrån de behov som finns kopplat till den särskilda händelsen.

Exempel på stöd och samordning som kan vara aktuellt i nivå 1 är samordningsfunktion gentemot externa aktörer och/eller ett kompletterande stöd när det gäller mediekontakt.

En kris i krisläge nivå 1 kräver att viss verksamhet eller vissa tjänstepersoner tillfälligt lägger sina vanliga uppdrag åt sidan för att hantera krisen. I en nivå 1 ska en stöd- och samordningsgrupp även kunna arbeta och träffas över en längre period, såsom vid värmeböljan sommaren 2018. Den kan också, om så krävs, förbereda och göra organisationen beredd på att en händelse kan utvecklas till en krislägesnivå 2 eller 3.

Stöd- och samordningsgruppen arbetar enligt särskilda instruktioner och mallar.

Gruppen för ett anpassat ledningsstöd/verksamhetsstöd ska kunna stötta med sådant som att:

- analysera och samordna kommunens åtgärder
- skapa och följa lägesbild
- rapportera lägesbild till kommundirektören
- ta fram beslutsunderlag till kommundirektören
- genomföra kommunövergripande kommunikationsaktiviteter
- samordna/samverka med externa aktörer såsom såsom polisen eller räddningstjänsten.

Förstärkt ledningsstöd/verksamhetsstöd för krisläge nivå 2

Även här är det kommundirektören som fattar beslut om den centrala krisledningen ska aktiveras och då med en organisation för krisläge nivå 2. En allvarlig händelse som bedöms hamna i nivå 2 drabbar med största sannolikhet flera förvaltningar samtidigt och behöver därmed förstärkt ledningsstöd/verksamhetsstöd. En kris i nivå 2 kräver en övergripande samordning och att annan verksamhet tillfälligt läggs åt sidan.

För att stödja förvaltningarna i en sådan kris aktiveras både en krisstab och en styrgrupp. Krisstaben sätts samman av de tjänstepersoner som är lämpliga utifrån den aktuella händelsen. Styrgruppen är den grupp som kommundirektören leder i en kris.

Krisstaben

I Eslövs kommun finns en utbildad och övad krisstab med tjänstepersoner från kommunens samtliga förvaltningar. Krisstaben kan i vissa kriser bestå av ett fåtal medlemmar och i andra händelser växa till en större grupp. Det innebär också att krisstaben kan ha olika uppgifter och fokus vid olika händelser.

Krisstaben ska vid behov kunna stödjas av personella resurser från en verksamhet som inte är berörd av händelsen. Det kan handla om ytterligare administrativt stöd, kommunikationsinsatser och service till hela den centrala krisledningen i form av iordningställande av lokaler, mat, teknik, transporter med mera.

Krisstabens uppdrag är att:

- analysera och samordna kommunens åtgärder
- skapa och följa lägesbild
- rapportera lägesbild till styrgruppen för central krisledning
- ta fram beslutsunderlag till styrgruppen för central krisledning
- genomföra kommunövergripande kommunikationsaktiviteter
- samordna/samverka med externa aktörer såsom såsom polisen eller räddningstjänsten.

Följande funktioner ingår i krisstaben:

Stödfunktion stabsledning

Denna stödfunktion omfattar en stabschef som ska hålla samman stödorgani-

sationens arbete och se till att den centrala krisledningen har de resurser som behövs för att utföra uppdraget. Stabschefen har ansvaret för rapportering av lägesbild och annat sett till händelsen för styrgruppen.

Stödfunktion analys och samordning

Stödfunktionen ansvarar för att ta fram och löpande uppdatera lägesbild kring den inträffade händelsen. Lägesbilden ska innefatta analys och eventuell händelseutveckling samt en sammanfattning av utförd omvärldsbevakning. Denna stödfunktion svarar för en särskild samverkansfunktion som har att särskilt verka för samverkan med andra externa aktörer i händelsen.

Stödfunktion kriskommunikation

Denna stödfunktion ansvarar för att analysera och planera för att möta det informations- och kommunikationsbehov krisen genererar inom kommunen, hos allmänheten och hos andra parter. Stödfunktionen ansvarar också för att ta fram en medianalys.

Stödfunktion administrativt stöd

Stödfunktionen har till uppgift att stödja den centrala krisledningen med dokumentation genom sådant som minnesanteckningar från krisledningens sammanträden. Stödet kan även omfatta service i form av iordningställande av lokaler eller beställning av mat. Krisstaben arbetar enligt särskilda instruktioner och mallar.

Styrgruppen

Styrgruppen för central krisledning samlas i samband med att kommundirektören har fattat beslut om att aktivera den centrala krisledningen i en händelse enligt krisnivå 2.

Initialt består styrgruppen alltid av kommundirektören, beredskapsfunktionen samt kommunikationschefen eller en av kommunikationschefen utsedd kommunikatör. Utöver dessa tas förvaltningschefer och/eller andra tjänstepersoner in efter beslut av kommundirektören. Beslutet om vilka tjänstepersoner som ska ingå i styrgruppen görs utifrån identifierade behov sett till händelsens karaktär.

Uppgifter för styrgruppen för central krisledning:

- fastställa inriktningsbeslut om övergripande mål och direktiv för den centrala krisledningens arbete
- besluta om dimensionering av den centrala krisledningen
- snarast och sedan regelbundet informera kommunstyrelsens ordförande
- övergripande prioritering av resurser
- besluta om kommunövergripande kommunikationsaktiviteter
- samverka och samråda på strategisk och övergripande nivå med internt och externt berörda aktörer.

Krisledningsnämnden, krisläge nivå 3, extraordinär händelse

Krisledningsnämnden är kommunens ledande politiska organ om kommunen drabbas av ett krisläge nivå 3, extraordinär händelse. Det är krisledningsnäm-

dens ordförande som bedömer när en händelse är extraordinär, nivå 3. Nämnden har vid en extraordinär händelse rätt att överta andra nämnders befogenheter och beslutsrätt i den utsträckning som är nödvändig med hänsyn till händelsens art och omfattning. Till sitt förfogande har nämnden då alla de kommunala resurser som den behöver.

Om det beslutas om krisläge 3 ska krisledningsnämnden formulera mål för den initiala hanteringen av krisen. Ordföranden i krisledningsnämnden får besluta å nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Sådana beslut ska därefter snarast anmälas till nämnden. Har ordföranden i krisledningsnämnden förhinder träder vice ordföranden in i dennes ställe.

Krisledningsnämndens befogenheter beskrivs mer ingående i punkt 6, Krisledningsnämndens reglemente.

Krisledningsnämnden i Eslövs kommun består av:

- kommunstyrelsens arbetsutskott

Uppgifter för krisledningsnämnden:

- tolka kommunens roll vid en extraordinär händelse
- fatta beslut rörande den kommunala organisationen avseende uppgifter och resurser
- fatta beslut om att överta hela eller delar av verksamhetsområden från övriga nämnder i kommunen, i den utsträckning som är nödvändig, med hänsyn till den extraordinära händelsens art och omfattning
- ge inriktningsdirektiv, till exempel eventuell omflyttning av personal mellan de kommunala verksamheterna, och eventuell flytt eller stängning av verksamhet
- fatta beslut som underlättar för enskilda och grupper av människor, till exempel lämna begränsat ekonomiskt stöd till enskilda som drabbas av händelsen
- samverka med externa intressenter och begära bistånd när så krävs.

Centrala krisstödet

Enligt socialtjänstlagen (2001:4.) har varje kommun det yttersta ansvaret för att människor som bor, arbetar och vistas inom kommunens geografiska område får det stöd och den hjälp som de behöver.

Det centrala krisstödet innebär att socialtjänsten genom denna ska ha en förmåga att omedelbart kunna skicka en operativ krisstödsgrupp till en olycksplats om kommunen själv anser att socialtjänsten behöver vara på plats. Kommunen har också en skyldighet att skicka en operativ krisstödsgrupp om polismyndigheten och/eller räddningstjänsten begär hjälp vid till exempel en olycksplats.

Socialtjänstens initiala åtgärder i den akuta situationen, genom det centrala krisstödet, kan handla om att:

- upplåta lokaler där drabbade personer får sina omedelbara behov av skydd, värme, trygghet och mat tillgodosedda
- hålla ihop familjer

- ge stöd till barn och ungdomar
- underlätta för anhöriga att komma i kontakt med drabbade
- ge stöd och information till närstående
- verka i det akuta skedet i väntan på att ordinarie resurser tar över.

Det är ansvarig för socialtjänsten inom den kommunala organisationen som fattar beslut om när krisstödet ska aktiveras. I Eslövs kommun ingår ett 40-tal medarbetare, utbildade och övade, i det centrala krisstödet. Den operativa gruppen benämns Krisstöd Eslöv.

Socialtjänst benämns inom området krishantering som ”befolkningsansvar” och ska inte förväxlas med till exempel arbetsgivares skyldighet att erbjuda krisstöd till sina anställda enligt Arbetsmiljöverkets författningssamling ”Första hjälpen och krisstöd” (AFS 1999:7).

3.4 Samverkan med externa aktörer

Samverkan är en viktig del av hanteringen i en kris, detta för att olika aktörer tillsammans ska kunna uppnå en inriktning och samordning.

Eslövs kommun ska vid en regional kris/samhällsstörning kunna delta i den regionala samordningen som hålls ihop av Länsstyrelsen, detta utifrån myndighetens regionala geografiska områdesansvar. Vid en extraordinär händelse ska kommunen också på ett samordnat sätt kunna samverka på andra nivåer, såsom med andra kommuner, regionala och centrala myndigheter och privata aktörer samt med frivilligorganisationer.

Nedan beskrivs de vanligaste arbetssätten i en regional samverkan.

Samverkanskonferens

Genom att Länsstyrelsen kan kalla till en samverkanskonferens med representanter för berörda aktörer skapas en bättre helhetsbild av samhällsstörningen. Syftet kan vara att dela information om samhällsstörningens konsekvenser och vilka åtgärder som vidtas. Vid samverkanskonferenserna identifieras behov av inriktning och samordning.

Samverkansperson

Kommunen ska kunna skicka en samverkansperson till en annan aktör och ta emot samverkanspersoner från andra aktörer. Syftet med en samverkansperson kan vara att dela och/eller ta del av information som kan vara av värde i den aktuella situationen, samordna kommunikation eller bistå med kompetens.

Inriktnings- och samordningsfunktion

Vid en omfattande samhällsstörning ska kommunen vid behov kunna stå värd för en inriktnings- och samordningsfunktion, ISF, bestående av beslutsfattaren från berörd förvaltning, bolag, kommunalförbund och externa offentliga och privata aktörer. Syfte är att verka för att aktörerna arbetar utifrån en gemensam inriktning och att samordning av olika aktörers åtgärder och information sker.

3.5 Aktivering av central krisledning

Det är kommundirektören som fattar beslut om aktivering av hela eller delar av den centrala krisledningen i krislägesnivåerna 1 och 2.

Följande indikationer är exempel på när detta bör ske:

- stort behov av central samordning
- en enskild förvaltning har stort behov av särskilt stöd kring till exempel samordning och kommunikation
- ordinarie rutiner, organisation och resurser svarar inte mot situationens krav
- behov av samverkan med andra organisationer
- ett stort behov av kommunikation
- ett stort medietryck
- ett stort intresse från allmänheten
- behov av aktivering av centralt krisstöd.

Den centrala krisledningen larmas, efter beslut av kommundirektören, enligt särskilda larmlistor och rutiner. Tjänsteperson i beredskap för Eslövs kommun, TIB Eslöv, är Eslövs kommuns förstahandskontakt och larmmottagare vid en större händelse eller en händelse som bedöms kunna få större konsekvenser på Eslövs kommuns verksamhet och/eller på dem som bor, verkar eller vistas i Eslövs kommun.

TIB Eslöv är kommunens larmmottagare dygnet runt på helger och helgdagar samt klockan 16.30–8.00 på vardagar. Helgfria vardagar går larmen till Eslövs kommuns Kontaktcenter för vidarebefordran till berörd förvaltning/verksamhet.

Ansvarig för att aktivera det centrala krisstödet är ansvarig tjänsteperson för den verksamhet som här regleras i socialtjänstlagen.

3.6 Ledningslokal och tekniska ledningssystem/utrustning

Ledningslokal

I händelse av en krishantering ska organisationen i första hand använda sig av lokaler i Eslövs stadshus. På första våningen finns ett särskilt avsatt och utrustat arbetsrum för den centrala krisledningen. Där kan sammanträden med få deltagare hållas. Sammanträden med många deltagare kan hållas i andra sammanträdeslokaler i stadshuset. I händelse av strömavbrott finns reservkraft för ledningslokalerna i stadshuset.

Vid behov kan krisstaben arbeta i annan aktörs lokaler som till exempel hos samverkande myndigheter eller i reservledninglokalen på brandstationen i Löddeköpinge.

Tekniska ledningssystem som Eslöv kommun hanterar

Vid samhällsstörningar används i huvudsak samma tekniska system som i den ordinarie verksamheten. Men det finns också kompletterande intern utrustning

som ska användas som stöd i en kris, såsom särskilda "kristelefoner". Till detta finns ytterligare system som framförallt ska användas i samverkan mellan kommuner, regioner och statliga myndigheter.

Rapid Reach

RapidReach är ett automatiserat larmsystem för inkallning av hela eller delar av den centrala krisledningen.

Kristelefoner

I kommunen finns särskilda mobiltelefoner, som förvaras i det särskilt utrustade arbetsrummet i stadshuset, som framförallt ska användas till att underlätta den interna kommunikationen i samband med en kris/samhällsstörning.

Rakel

Rakel är ett nationellt kommunikationssystem för trygg och säker kommunikation och används som ett komplement till vanlig telefoni. Rakel fungerar även som reservsamband om den vanliga telefonin slutar fungera.

WIS

WIS är ett nationellt webbaserat informationssystem som är framtaget för att underlätta delning av skriftlig information mellan olika aktörer före, under och efter en samhällsstörning.

Signe kryptodator

Signe är ett system för att dela säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter mellan kommuner, statliga myndigheter, Länsstyrelsen och regionen.

Viktigt Meddelande till Allmänheten, VMA

VMA är ett varningssystem som kan användas vid olyckor och allvariga händelser. Sveriges Radio och Sveriges Television har sändningstillstånd för hanteringen av VMA. Vid behov är de skyldiga att sända ett viktigt meddelande till allmänheten, exempelvis i samband ett större utsläpp av giftig gas eller rök.

3.7 Avslut av den centrala krisledningen

Vid en kris/samhällsstörning är det kommundirektören som fattar beslut om när den centrala krisledningens verksamhet ska upphöra och den operativa krishanteringen därmed ska avslutas.

Vid en extraordinär händelse fattar krisledningsnämnden beslut om när nämndens verksamhet ska upphöra. Även kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige kan besluta om detta. Ett sådant beslut innebär att den akuta krishanteringen utifrån krisläge 3, extraordinär händelse, avslutas.

Tidpunkt och form för avvecklingen av den centrala krisledningen måste planeras och kommuniceras. Det är viktigt att tydliggöra hur eventuellt efterarbete ska tas omhand.

3.8 Utvärdering efter en önskad händelse

Efter varje insats där den centrala krisledningen har varit aktiverad ska insatsen utvärderas. Utvärderingen ska omfatta både kommunens hantering utifrån ett verksamhetsansvar och sett till det geografiska områdesansvaret.

Det är viktigt att utvärderingen dokumenteras och att erfarenheterna tas tillvara inför framtida behov av krishantering.

Det är beredskapsfunktionen vid Kommunledningskontoret som ansvarar för att en utvärdering genomförs.

4. RELATERADE DOKUMENT

Risk- och sårbarhetsanalys för Eslövs kommun

Risk- och sårbarhetsanalys (RSA) beskriver vilken samhällsviktig verksamhet som finns i kommunen och vad den är beroende av för att kunna fungera på ett bra sätt. RSA:n beskriver vilka sårbarheter som finns i en kommun och ger förslag på förbättringsåtgärder. RSA:n fastställs av kommunstyrelsen första året i varje ny mandatperiod.

Riktlinjer för Eslövs kommuns krisberedskap

Riktlinjerna innehåller kommunstyrelsens inriktning för det förebyggande och planerade krisberedskapsarbetet men även för arbetet under eventuella samhällsstörningar. I riktlinjerna finns också en förteckning över de förmågehöjande åtgärder som kommunstyrelsen prioriterar. Riktlinjerna utgår från risk- och sårbarhetsanalysen, och även dessa fastställs av kommunstyrelsen.

Utbildnings- och övningsplan

Utbildnings- och övningsplanen beskriver vilken kompetens som behövs för olika funktioner inom krisledningsorganisationen. Den innehåller även de utbildningar och övningar som ska planeras under mandatperioden för att säkerställa att krisledningsorganisationen har tillräcklig förmåga. Utbildnings- och övningsplanen fastställs första året i mandatperioden av kommundirektören.

Kriskommunikationsplan för Eslövs kommun

Kriskommunikationsplan för Eslövs kommun ska ge en riktning och ett stöd i hur Eslövs kommun ska kommunicera då det inträffar en kris eller en samhällsstörning inom kommunens geografiska område. En samordnad kommunikation i rätt tid stärker de inblandade aktörernas trovärdighet, förtydligar en händelse och motverkar ryktesspridning.

Övriga dokument

Det finns kompletterande dokument som beskriver mer i detalj hur arbetet ska gå till inom olika funktioner i krisledningsorganisationen eller inom vissa verksamheter.

5. VIKTIGA BEGREPP

Extraordinär händelse – med begreppet avses (i enlighet med LEH, (2006:544)) en händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av en kommun.

Kontinuitetshantering – metod vars syfte är att upprätthålla verksamhet på en acceptabel nivå, oavsett vilka händelser som drabbar organisationen.

Oönskad händelse – händelse som inträffar eller uppstår, alternativt hotar att inträffa eller uppstå, och som på något sätt utmanar och negativt påverkar det som Eslövs kommun värdesätter.

Resiliens – ett systems förmåga att motstå, anpassa sig till, klara av, återhämta sig samt lära sig av oönskade händelser.

Risk – en sammanvägning av sannolikheten för att en händelse ska inträffa och de konsekvenser händelsen kan leda till.

Samhällsstörning – en samhällsstörning ger skadeverkningar på det som ska skyddas i samhället. En samhällsstörning drabbar många människor och har inverkan på samhällsnivå. En samhällsstörning kan orsakas av olika typer av oönskade händelser och allt mellan olyckor och krig.

Samhällsviktig verksamhet – avser en verksamhet, tjänst eller infrastruktur som upprätthåller eller säkerställer samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet. Dessa verksamheter bedrivs av ett stort antal privata och offentliga aktörer.

Sårbarhet – betecknar det som en aktör eller ett samhället inte har lyckats förutse, hantera, motstå och återhämta sig från. Dessa egenskaper och/eller förhållanden påverkar i sin tur hur mycket eller hur allvarligt en kris eller samhällsstörning påverkar den drabbade.